

ÀNGELS GONYALONS, ACTRIU

Text: BEATRIZ CABEZAS / Fotos: MIREIA MARGENAT

"A mi m'han fet figura"

Àngels Gonyalons compleix deu anys cantant i ballant clàssics de Broadway damunt dels escenaris catalans. Per celebrar-ho, l'actriu presenta el musical 'Àngels' al Teatre Tívoli de Barcelona, una festa de l'espectacle per a tots els amants del teatre de 'music-hall'.

Angels Gonyalons torna als escenaris després de gairabé dos anys sabàtics, temps que ha dedicat a formar-se, sobretot visitant el regne dels musicals: el West End de Londres i Broadway, a Nova York. L'actriu va començar a cantar i ballar amb la companyia juvenil Va de Bòlit, fundada per Ricard Reguant, un dels directors de musicals més importants de Catalunya que ha dirigit Àngels Gonyalons en espectacles com *Estan tocant la nostra cançó* i *Memory*. Ara, la Gonyalons (com la coneix el públic) vol recordar els vells temps amb *Àngels*.

—Què celebra 'Àngels'?

—Moltes coses. És un conjunt d'homenatges que una artista ret a la gent de la cultura catalana que ja no hi és com Tete Montoliu, Montserrat Roig, Maria Aurèlia Capmany i Fabià Puigserver; a personalitats de la música com John Lennon; al *music-hall*, amb un vestuari com el de les pel·lícules de Ginger Rogers; al fet que fa deu anys que em dedico als musicals... Un homenatge al món de l'espectacle en general, perquè tots ens ho passem molt bé.

—Quina data considera l'any zero de la seva carrera al món dels musicals?

—L'any en què el públic em recorda fent musicals, és a dir, el 1987, quan vaig estrenar *La botiga dels horrors* de Ricard Reguant.

—Què hi ha de nou a l'*Àngels*?

—L'*Àngels* evoluciona, jo potser no me n'adono tant, però deu anys no han passat perquè sí i supo-

so que alguna cosa dec haver après. A *Àngels* no hi ha el factor sorpresa de descobrir l'Àngels Gonyalons com va passar amb el *Memory*. La novetat és que ens allunyem del típic recorregut dels musicals. Aquí fins i tot fem un homenatge als homes. Hi entra de tot, temes típics dels musicals de Broadway, una versió d'*Imagine* de John Lennon, ritmes de *soul*... En aquest espectacle no inventem res, com sempre, però mai no ho he pretès tampoc.

—Sempre continuarà amb els clàssics de Broadway, no té cap projecte de creació nova?

—Inventar bé és difícil, però copiar bé també és difícil, per tant, aniré pas a pas. Mira, si vas pas a pas et critiquen perquè vas massa lent i si vas massa ràpid, perquè vols córrer massa... Sempre et criticaran i sempre t'acusaran de coses, sempre. Per tant, vull ser honesta amb mi mateix i fer les coses el millor que sàpiga.

—Però mai ha pensat a fer res de nou?

—Sí, però no en musicals. Ara treballo amb Isabel-Clara Simó en un text sobre santa Joana. Tampoc no és original, és una adaptació... però el muntatge teatral sí que serà nou.

—Què seria *Àngels* sense el director de musicals Ricard Reguant?

—Sense Ricard Reguant difícilment hi hauria hagut *Àngels*. Mai. Ell ha estat l'iniciador del musical americà a Catalunya.

—I sense FOCUS?

—Segurament aquest *Àngels* tampoc no hagués estat possible, perquè són els únics que m'han ofert

"Si el senyor del costat em vol posar un pis amb els diners de la seva butxaca, que n'han de fer els altres? Res. A mi no em paga cap institució pública. Jo treballo amb diners privats."

de fer alguna cosa. Em van dir que els hi portés algun projecte meu i aquí tenen *Àngels*. Són una gent que aposta per mi des de l'any 1989 i jo encantada de la vida. Ningú més no em proposa res. Alguna proposta de cinema, però en teatre ningú no m'ha vingut a buscar.

—*L'espectacle 'Àngels' està inspirat en el de Liza Minnelli?*

—Parteix de la idea de *Liza*, el musical que Liza Minnelli va estrenar a Broadway, però ens n'allunyem totalment. En el muntatge d'*Àngels* acostem els ritmes del musical americà a la cultura del Mediterrani.

—*S'identifica amb Liza Minnelli?*

—Sí, però més que identificar-me amb ella, em sento molt a prop de la seva forma de viure l'escenari. Em sento a prop de la gent que treballa molt amb el cor i amb les vísceres. M'agrada molt la força de la Minnelli, com m'agrada la força d'un Roger Pera d'alt de l'escenari. Són persones que s'hi deixen la pell. Parlen un llenguatge que jo entenc i que m'arriba. Jo faig les funcions com si l'endemà m'hagués de morir.

—*Tot pel públic?*

—Home, ho faig per mi, perquè m'agrada. I evidentment també pel públic. La gent nota molt si t'hi dones a l'escenari o si surts allà d'alt sense més.

—*Quin paper té Àngels Gonyalons en el boom dels musicals?*

—Té el seu paperet, però també és una qüestió de sort, de ser-hi en el moment i el lloc oportú. Tampoc em vull penjar medalles. Dagoll Dagom té un paper importantíssim en aquest creixement dels musicals i això és evident. Dagoll Dagom ha creat un nou estil, més català, més autòcton i molt ben fet com era, per exemple, *Glups*. No saltres, en Ricard i jo, el que hem iniciat és el musical americà aquí a Catalunya. Ara bé, Dagoll Dagom és el grup emblemàtic, però com que a la gent li agrada tenir figures, a mi m'han fet figura, però jo no vull ser figura de res. Hi ha lloc per tothom. Tothom és diferent i la diversitat és el millor que hi ha.

—*Per què creu que l'han fet figura, té un magnetisme especial amb el públic?*

—Potser sí, però també hi ha altra gent que té magnetisme. És perillós que et posin com a figura, perquè de la mateixa manera que et fan figura, et destronen. Fixa't que jo mateix he creat una escola, jo mateix em creo la pròpia competència, que prefereixo pensar que són col·laboradors i tot un gremi de gent que pot fer un musical.

—*Quines qualitats ha de tenir un actor de musical?*

—Ha de ser actor i ha de cantar i ballar tan bé com pugui fer-ho. També és una qüestió de magnetisme i carisma, com parlàvem abans, d'agradar al públic. I també depèn de l'interès, jo crec que voler és poder i si tens sort, encara millor. El que no pots pretendre és ser el millor actor del món, perquè no faries mai res. Si no jo no m'hauria posat al costat de Monica Green a *Blus en la nit*, amb la veuassa que té! És important tenir il·lusió i saber fer les tres disciplines —actuar, ballar i cantar— amb gràcia.

—*I quan serà una realitat aquest gremi d'actors de musical?*

—Es podria dir que ara ja és una realitat. A Catalunya hi havia poca tradició de musicals, però existia una generació d'actors que sense ells tot això no s'hagués pogut fer. Van aprendre sols, es van dedicar al meritocràtic, perquè l'estudi teòric no és suficient, s'ha de completar amb la pràctica. Aquests actors han estat arraconats. Tenen molt a aprendre, s'han de renovar, però sense deixar de ser mestres perquè els necessitem. Una Carme Contreras, un Carles Lloret, un director com Esteve Poll són molt bons encara i on són ara?

—*La gent s'apunta a l'escola Memory perquè vol ser com l'Àngels Gonyalons?*

—No, ja no. No volen ser l'Àngels Gonyalons, volen fer el que fa l'Àngels, els musicals que fa la Gonyalons. Els agrada la nostra manera de fer i, de moment, va funcionant.

—*Si tornés a començar, quins errors no cometria?*

—Professionalment no em peneixo d'haver fet res, ni tampoc no em peneixo d'haver dit que no a algunes coses. Sí que em sap

greu d'haver dit que no, però estic molt contenta del meu funcionament en el teatre. Potser hi ha alguna cosa en cinema o en televisió que podria no haver fet, però en qualsevol cas ha servit per dir: això ja no tornarà a passar una altra vegada. En teatre, com a la vida, havia de triar i estic molt contenta amb el que he escollit i amb el que faig.

—*El Teatre Nacional de Catalunya realitzarà el musical Guys and dolls. Hi ha el perill que les grans superfícies arruïnïn el petit botiguer?*

—Sí, hi ha el perill. Però la meua feina consisteix a aprendre el paper i fer-ho tan bé com sàpiga, de moment, si no m'ensorren, aleshores hauré de buscar una altra feina.

—*Qui pot ensorrar l'Àngels Gonyalons?*

—Les grans subvencions de les grans superfícies.

"A Catalunya hi havia poca tradició de musicals, però existia una generació d'actors que sense ells tot això no s'hagués pogut fer. Aquests actors s'han de renovar, però sense deixar de ser mestres perquè els necessitem."

—*I què pot fer el petit botiguer per no deixar-se trepitjar?*

—Jo ho faré el millor que sé i faré el que a mi m'agrada, que és cantar i ballar. Vaig començar fent musical americà perquè era el que a mi m'agradava, no per fer el gran negoci. Mai m'havia imaginat que el *Memory* tindria aquest èxit. Si continua l'èxit vol dir que a la gent li agrada l'Àngels Gonyalons i els espectacles que fa. Si no, l'Àngels Gonyalons ja s'espavilarà i farà una altra cosa o el mateix en un altre lloc.

—*Té ofertes fora de Catalunya?*

—Tinc una oferta a Madrid per l'any vinent. Però tinc clar que el que no puc fer és estrenar cada any. Ja ho he fet durant cent anys i em vaig fent gran també. Ara vull un temps per descansar entre muntatge i muntatge.

—*Se l'acusa d'utilitzar l'escola Memory per triar la gent que treballa en els seus espectacles, és així?*

—No és veritat, però si ho fos, què? Que treballa amb diners públics jo? No. Si jo treballa amb diners privats, meus o del senyor del costat, què n'han de fer els altres? I si el senyor del costat em vol posar un pis amb els diners de la seva butxaca, que n'han de fer? Res. A mi no em paga cap institució. I, a més, no és veritat que només treballen en els meus espectacles els meus alumnes. A *Angels* actuen deu dones i només tres són de l'escola Memory, perquè les va triar el coreògraf Barry McNabb i el director musical Jordi Doncos. I si ells les han escollides, per mi és el millor símptoma que l'escola funciona.

—*Com es van triar aquestes deu dones?*

—No volfem un cor de ballarines totes igual. No és el meu cor. És un conjunt de dones diferents, amb una protagonista que sóc jo, per això es diu *Àngels* l'espectacle... I, veus..., si el senyor em vol posar un espectacle que es diu *Àngels*, què! Ja em

—**Sempre continuarà amb els clàssics de Broadway, no té cap projecte de creació nova?**

—**Inventar bé és difícil, però copiar bé també és difícil, per tant, aniré pas a pas. Mira, si vas pas a pas et critiquen perquè vas massa lent i si vas massa ràpid, perquè vols córrer massa... Sempre et criticaran i sempre t'acusaran de coses, sempre. Per tant, vull ser honesta amb mi mateix i vull fer les coses el millor que sàpiga. D'altra banda, ara treballo amb Isabel-Clara Simó en un text sobre santa Joana. Tampoc no és original, és una adaptació... però el muntatge teatral sí que serà nou.**

—*Per què un equip només de dones?*

—M'agrada ser dona, segurament si fos home m'agradaria ser home o seria un transvestit no sé... I no és veritat que les dones no puguem ser còmplices i estar unides, sí que és veritat que som molt competitives, però també ens podem avenir. A mi no m'agrada provocar competència.

—*Però li surt competència per tot arreu.*

—Sí, però jo no la provocho, com a mínim directament. Ara tothom s'apunta al carro dels musicals, però no per voluntat meva...

—*I després d'Àngels un altre any sabàtic?*

—Suposo que faré gires amb aquest espectacle, però abans de començar-les em prendré quinze dies per anar amb la barqueta, pescar, navegar, a l'aigua.

pots dir qui diria que no...

—*El fet de mostrar a l'escenari onze tipus de dones diferents és per acostar el gènere del musical al públic massiu?*

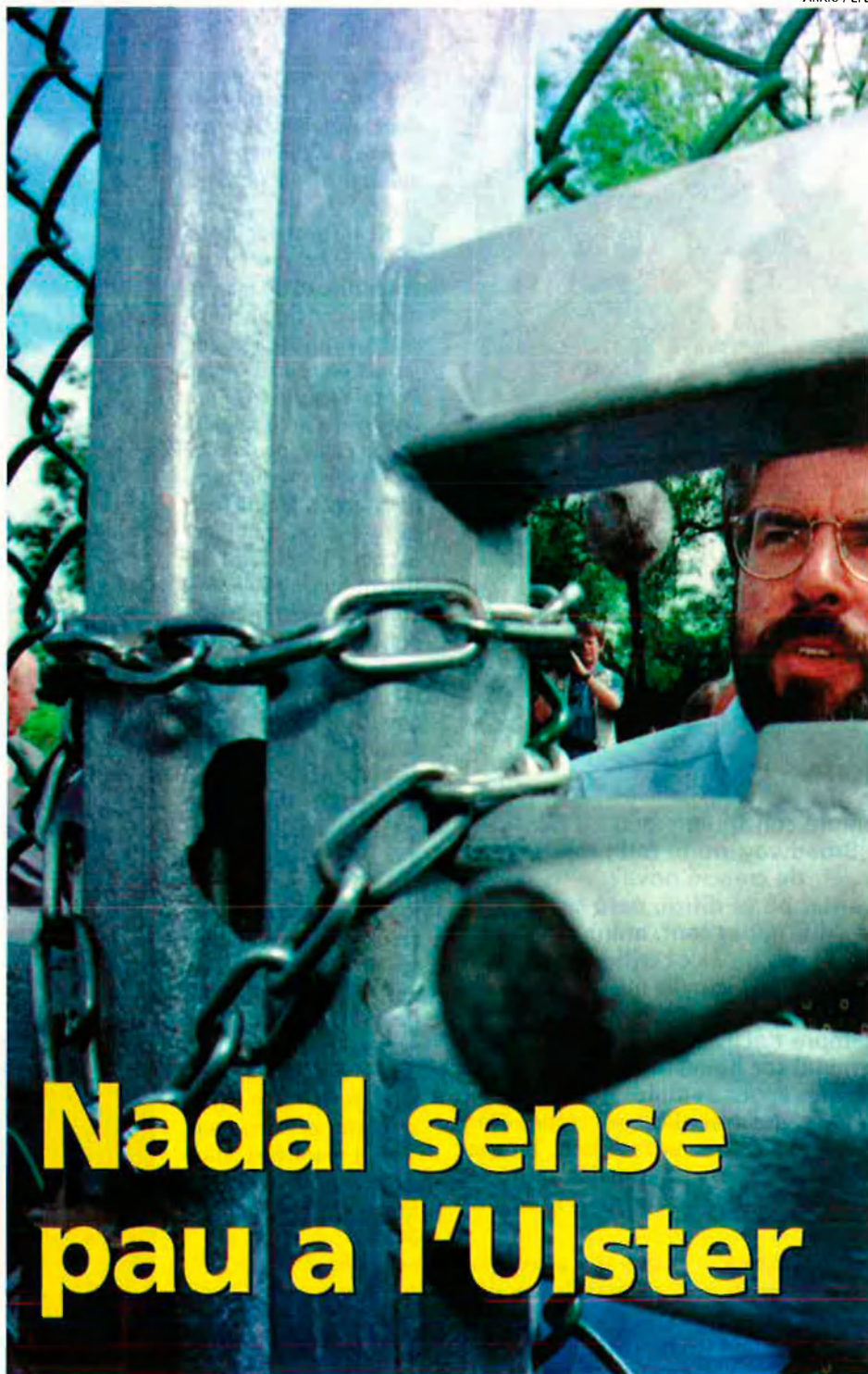
—Sí, quan el públic vegi que joves i no tan joves, primes i no tan primes, poden fer un musical, tindrà ganes de pujar a l'escenari i ballar. Per mi aquesta és la millor forma amb què em poden pagar, però no ho diguis als productors... Si la gent s'anima, perfecte, i si cal faré pujar la gent a l'escenari i ballarem tots plegats. Volem ensenyar que tothom pot fer un musical.

—*No haurà estat gens fàcil trobar gent tan diferent que pogués fer un musical.*

—No, no ho va ser pas. No és fàcil trobar gent que canti i balli i que sigui més gran que jo, perquè d'alguna manera jo vaig començar amb això. Podríem dir que hi va haver un abans i un després del *Memory*. Però al final les vam trobar. Totes som particulars i tenim les nostres coses, però anem aprenent a tolerar-nos. Tenim caràcters molt diferents, però ens entenem. Som un equip de dones.

ARXIU / EFE

Nadal sense pau a l'Ulster

La voluntat és clara per tots: posar fi a la violència. Però les perspectives de trobar una sortida política a la situació d'Irlanda del Nord enfronten posicions irreconciliables. L'Ulster no pot formar part d'Irlanda i del Regne Unit alhora.

Tancats al castell de Stormont, a Belfast, els representants de les sensibilitats polítiques majoritàries a Irlanda del Nord treballen per arribar a un acord entre posicions irreconciliables amb l'objectiu d'aconseguir la pau en un horitzó no gaire llunyà. Per primer cop després de gairebé trenta anys de conflictes constants, sembla que estan disposats a renejar del refrany local "Els irlandesos només estan en pau quan es ballen" que s'ha fet bo en el conflicte entre catòlics i protestants.

Al cor d'Occident, Belfast s'ha convertit en la ciutat dividida per excel·lència. Berlín, Jerusalem o Mostar han conegut durant aquest segle les divisions més sagnants, però Belfast encara no ha trobat la manera de fer caure el seu mur particular. La capital de l'Ulster té els ulls posats al castell de Stormont, sense la confiança, però, que la guerra que protagonitzen des de fa trenta anys trobi una solució en els termes imposats pel govern britànic. Si es fa difícil pensar en una sortida política al maig de 1998, més impensable és que hi hagi pau aquest mateix Nadal. John Hume, líder moderat del nacionalisme irlandès i arquitecte del procés de pau de l'Ulster, creu que "farà falta una generació o dues perquè s'imposi la pau a Irlanda".

Les propostes. El problema és que, més enllà de la recerca d'una pau sense garanties d'estabilitat a llarg termini, cal trobar una sortida política concreta al conflicte. Per Hume, "cal encarrilar les institucions nord-irlandeses cap a la via democràtica i eliminar la violència als carrers". Però, quina forma han de tenir aquestes institucions democràtiques? Es aquí on apareixen les majors discrepàncies.

Es cert que la reunió al voltant d'una mateixa taula de representants dels principals partits de l'Ulster, fins i tot sense el Sinn Féin, és ja un èxit històric. Però, fins on es poden posar d'acord visions tan enfrontades de la situació? La millor opció per als nacionalistes irlandesos seria la consecució d'un estatut autònom que depengués d'un minigabinet for-

I de sobte, la pau?

El cansament després de trenta anys de violents enfrontaments ha pogut més que els innegociables punts de partida d'uns i altres. L'any 1968 els catòlics van sortir al carrer per defensar el respecte als drets humans després de demostrar-se que les forces britàniques desplegades a la zona practicaven tortures. Els republicans eren la comunitat més pobra de la província i la més depauperada del Regne Unit. Els càrrecs de més importància estaven ocupats per protestants, mentre que els catòlics es veien relegats a treballar en la indústria, quan no engreixaven les cues de les oficines d'ocupació.

Avui, la comunitat pro-irlandesa ni és tan pobra com aleshores ni es troba tan aïllada respecte la comunitat irlandesa dels Estats Units o respecte la mateixa República d'Irlanda. El nomenament d'un primer ministre a Dublín favorable a la unió de les dues Irlandes, i d'una presidenta nascuda a l'Ulster, coincideix amb un moment en què el Departament d'Estat nord-americà se sent fort per imposar la pacificació de la zona, sempre seguint els dictats del *lobby* irlandès dels Estats Units. Finalment, l'impuls que el pri-

mer ministre britànic, Tony Blair, ha volgut donar al procés de pau ha significat la descongestió d'un procés que s'havia encallat després del trencament de la treva que l'IRA havia començat l'any 1994.

Blair ja ha advertit que el maig vinent pensa convocar el poble nord-irlandès a un referèndum, tant si els partits reunits a Stormont han arribat a un acord, com si no. Amb la revitalització del procés de pau, Gerry Adams torna a veure's legitimat en el paper de mediador davant els seus partidaris que, després del fracàs de 1994, tornaven a optar obertament per la confrontació amb els protestants. L'acceptació per part del govern britànic d'algunes de les exigències d'Adams, com ara l'accés a les negociacions sense el lliurament d'armes previ, ha estat crucial perquè el número u del Sinn Féin pogués legitimar-se com a bon negociador davant dels seus. Però caldrà alguna cosa més que això per tal de convèncer els catòlics que, en forma d'administració autonòmica o sota la tutela parcial d'Irlanda, serà difícil segregar-se de la corona britànica si la majoria de la província vota en contra de la segregació. A. C.

mat per representants del govern britànic i irlandès. D'aquesta manera s'aniria obrint un camí sense traumes vers la integració definitiva de l'Ulster a Irlanda. Per ells, la lògica històrica empeny la província —ara britànica— cap a Irlanda.

En canvi, els unionistes de David Trimble, el partit majoritari de l'Ulster, creuen que cal imposar el principi del *consent*, és a dir, que no es pot decidir res sense comptar amb el suport majoritari dels ciutadans de la província. Difícilment tindria èxit la proposta dels catòlics en una societat protestant en un 65%.

Però la convocatòria d'una mesa negociadora ha dividit, encara més, els ja per si mateixos poc cohesionats blocs unionista i republicà. El reverend Ian Paisley, líder del minoritari Partit Unionista Democràtic, ja ha acusat de traïdors tant el govern britànic, com els partits unionistes que han decidit formar part de les converses de pau. Paisley, que des de la trona de la seva parròquia ha acusat Gerry Adams de ser el diable, pretén passar a la història com el guardià de les essències britàniques davant d'un govern "venut" a l'enemic.

Els nacionalistes irlandesos volen un estatut autonòmic que depenga d'un minigabinet format per britànics i irlandesos.

A 180 graus de la posició de Paisley, el Sinn Féin ha començat a perdre suports pel flanc més ultra. L'atemptat sense víctimes de l'estació de policia del poble protestant de Markethill, el 16 de setembre passat, reivindicat per una organització paramilitar dissident de l'IRA i que es diu Comando de Continuitat Militar, és una provocació. Però és també una advertència: la treva decretada per l'IRA no la segueixen tots. Dotze membres del Sinn Féin han deixat igualment l'organització en protesta pel caire que va agafant el procés de pau.

A la pàgina del costat, Gerry Adams davant la porta tancada del Castell de Stormont, on se celebren les converses de pau. El Sinn Féin finalment ha accedit a les negociacions. Dalt, atemptat reivindicat per un grup dissident de l'IRA el passat mes de setembre.

ARXIU / EFE

Tony Blair. El 'premier' britànic vol convocar un referèndum el maig vinent arriben o no a un acord els partits reunits a Stormont.

Per a ells, Adams i McGuinness són uns traïdors ja que la presència republicana a Stormont no és més que la ratificació que Irlanda del Nord és part del Regne Unit.

Nous aliats i nous enemics. És lògic i fins i tot forma part de tota negociació que els sectors més

durs de cada banda siguin molt més reivindicatius que els centrals per millorar, d'aquesta manera, les seves posicions de cara a la negociació. El problema apareix quan aquestes desavinences internes no són del tot controlades i amenacen el procés de pau mateix. I aquest sembla ser el cas del bàndol republicà, on hi ha dubtes més que fundats que Adams pugui mantenir unit el Sinn Féin amb una sola veu a Stormont i als carrers de Belfast.

El sector més radical dels pro-irlandesos continua pensant en l'anexió directa de la província sense passos intermedis. I per aconseguir-ho no estan disposats a deixar les armes. Per què fer-ho després de trenta anys de lluita armada? Sembla que dos dels militants desertors del Sinn Féin són els fundadors de Continuity IRA, una nova organització contrària a la reconciliació amb els protestants.

A més de la divisió clàssica unio-

nistes-republicans, ara existeix un nou i fort eix de confrontació entre els que estan a favor i els que estan en contra del procés de pau. Encara que es tracti de grups reduïts, la seva importància és cabdal ja que disposen de grans arsenals d'armes. La llarga durada de la guerra entre bàndols ha convertit els ciutadans de l'Ulster en els més ben armats del nord d'Europa. La comunitat irlandesa dels Estats Units i els britànics han permès que els exèrcits d'un i altre costat poguessin defensar-se sense problema. Els abusos dels soldats britànics eren pagats amb aliments enverinats farcits amb vidres trencats per la població catòlica. Però després de trenta anys, el nombre d'artefactes explosius i pistoles que queden és incalculable, segons la comissió presidida per l'ex-senador nord-americà George Mitchell, que s'encarrega de l'elaboració d'un calendari de lliurament d'armes per als dos bàndols. Fins que no es faci efectiu el lliurament, serà difícil eliminar els grupsclats decidits a no deixar lloc a la pau.

Tot i que les premisses que s'hi donen avui per arribar a un compromís són històriques, pels unionistes de Trimble ja s'ha fet prou acceptant que Adams sigui present a les negociacions. Els sectors més radicals de les seves bases esperen amb candeletes que algun atemptat posi de manifest les dificultats d'Adams per imposar les seves tesis entre els catòlics. De fet, és als republicans a qui cal canviar l'*statu quo* de la província. Els protestants no pretenen res més que continuar essent el que ara ja són: una província britànica. Els catòlics només poden sortir debilitats i dividits d'un procés de pau "històric", però sense èxit. Abans de cap d'any cal que Trimble i Adams s'imposin entre els seus partidaris, encara que després les posicions d'Adams i Trimble siguin irreconciliables. Blair els ha donat temps fins al maig per posar-se d'acord. L'únic objectiu compartit per tots és arribar a la pau. Però després de trenta anys ningú no espera que la pau arribi aquest Nadal.

Antoni Cruañas

Vine a conèixer les novetats de Pal i Arinsal

Esquia Gratis

COMPRA UN FORFET A PAL I

LA REVISTA EL TEMPS

TE'N REGALA UN ALTRE D'IGUAL

Promoció vàlida per a tota la temporada d'esquí 97-98, excepte des del 25/12/97 fins al 4/1/98 i durant el mes de febrer

Vine a conèixer les novetats de Pal i Arinsal

Esquia Gratis

COMPRA UN FORFET A ARINSAL I

LA REVISTA EL TEMPS

TE'N REGALA UN ALTRE D'IGUAL

Promoció vàlida per a tota la temporada d'esquí 97-98, excepte des del 25/12/97 fins al 4/1/98 i durant el mes de febrer